METSÄTALOUS

Metsäenergian käyttö laskussa

Energiayrittäjät vaativat hätätoimia hallitukselta.

Lauhat talvet sekä halpa öljy ja kivihiili ovat kääntäneet metsäenergian käytön laskuun. Se on ajanut yrittäjät ahdinkoon ja haittaa myös metsänhoitoyhdistysten toimintaa.

Metsäenergian käytön lisäys kuuluu hallituksen biotalouspakettiin. Tavoitteeksi on asetettu 13,5 miljoonan kuution vuosikäyttö. Sen saavuttaminen edellyttäisi metsäenergian käytön tuntuvaa vuosikasvua.

Kasvun sijaan metsäenergian käyttö on vähentynyt jo toista vuotta. Tänä vuonna metsäenergian tarve vähenee 6 prosentilla.

”Tilanne on vaikea etenkin yrittäjille. Tulossa olevat haketuen rajaukset eivät asiaa paranna”, toteaa elinkeinopäällikkö **Marko Mäki-Hakola** MTK:sta.

Yrittäjät ahdingossa

Metsäenergia-alan yrittäjät purkivat huoliaan maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikaiselle** (kesk.) ja työ- ja elinkeinoministeri **Olli Rehnille** (kesk.) viime viikon lopulla. He vaativat hallitukselta nopeita toimia romahduksen estämiseksi.

Fixteri Oy:n toimitusjohtajan **Minna Lappalaisen** mukaan metsähakkeen kysynnän romahtaminen on vienyt satoja työpaikkoja alalta.

”Tähänastiset toimenpiteet ovat vääränsuuntaisia tai riittämättömiä. Nyt tarvitaan hätätoimenpiteitä kuoliniskun välttämiseksi. Tällaisia olisivat esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden lisäverotus tai valmisteveron palautuksista luopuminen suunniteltua nopeammin.”

Mh-yhdistykset kuivilla

Mäki-Hakola jakaa Lappalaisen huolen. Pahimmassa raossa ovat metsäenergian käytön kasvun varaan investoineet yrittäjät, mutta tilanne kaivertaa myös metsänhoitoyhdistyksiä.

”Onneksi metsänhoitoyhdistysten toiminta on monipuolista. Metsäenergian osalta yhdistyksillä on vakaita sopimuksia sekä kunnallisten että suurten voimaloiden kanssa.”

”Suurimmat ongelmat on niillä yhdistyksillä, jotka luottivat siihen, että metsähakkeen käyttö kasvaa puolella miljoonalla kuutiolla vuodessa.”

Metsäenergian käytössä on suuria maakunnallisia eroja. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa metsähakkeen käyttö on edelleen kasvussa. Lounametsän metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Harri Tasanen** kertoo, että yhdistys aloittelee jo tulevien laitosten puunhankintaa.

Sen sijaan esimerkiksi Keski-Suomessa on otettu takapakkia.

Toimia tarvitaan

Myös Mäki-Hakola toivoo hallitukselta metsähakkeen käyttöä ja investointeja edistäviä veroratkaisuja. Yrittäjien mukaan tuontienergiaa olisi mahdollista korvata ja saada nopeasti aikaan laitevientiä, jos kotimarkkinat saadaan kuntoon.

”Kotimaisen bioenergiaketjun osaajat on laitettu huonompaan asemaan kuin aurinko- ja lämpöyrittäjät”, summaa murskainlaitteita valmistavan Saalasti Oy:n toimitusjohtaja **Timo Saalasti**.

Ministerit toivoivat, että metsähakkeen tuki saadaan voimaan maaliskuuhun mennessä. Yrittäjät kuitenkin epäilivät, että hakkeen tukeminen ei riitä.

”Tarvittaisiin nopeampia toimenpiteitä, jotta konkurssit vältetään. Kysynnän romahtaminen on ollut todella radikaali. Hakkeella ei ole enää kysyntää sähkömarkkinoilla, ja vuodenvaihteen turpeen verohelpotus vetää hakkeen lämpömyynninkin tiukille”, Lappalainen sanoi.

”Tilannetta vaikeuttaa hakkeen tuonti Venäjältä. Yritykset seisovat huhtikuusta marraskuuhun”, valotti koneyrittäjä **Tommi Lahti** LHM Hakkurit Oy:stä.

Puun tuonti harmittaa myös Mäki-Hakolaa. Hakkeen lisäksi rajan yli tulee kuitupuuta, jota metsänomistajat eivät saa kotimaassa kaupaksi.

JARMO PALOKALLIO

Metsätalous Oy ehkä Rovaniemelle

Metsähallituksen metsätalouden liiketoiminnoista muodostettavan Metsätalous Oy:n kotipaikka saattaa olla maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikaisen** (kesk.) mukaan Rovaniemi.

Tiilikainen nosti Rovaniemen esille metsähallituslain lähetekeskustelussa eduskunnassa viime viikon lopulla, kun hän vastasi kansanedustajien huoleen pohjoisen kuntien verotulojen menetyksistä.

Esimerkiksi Savukosken kunnan verotuloista tulee viidesosa Metsähallitukselta, kun Metsähallitus hallinnoi 95:tä prosenttia kunnan pinta-alasta.

Verotulojen säilymisestä lakiuudistuksen yhteydessä olivat erityisen huolestuneita keskustan **Eeva-Maria Maijala** ja vasemmistoliiton **Markus Mustajärvi**.

Tiilikainen rauhoitteli, että sikäli mikäli hän on oikein ymmärtänyt, järjestely ei vaikuta kuntien verotuloihin. Seikka kannattaa kuitenkin hänen mukaansa katsoa eduskunnassa huolellisesti.

Vantaalle, jossa Metsähallituksen pääkonttori sijaitsee, ei nyt olla mitään viemässä, Tiilikainen vakuutti.

”Ja kuka sitä vielä tietää, mikä sen Metsätalous Oy:n kotipaikka on. Onko se jossain päätetty? Jos se olisi vaikka Rovaniemi”, ministeri totesi.

Vihreiden **Satu Hassi** arvosteli lakiesitystä saamelaisten oikeuksien polkemisesta. Hän viittasi YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien erityisedustajan torstaina esittämään huoleen, että lakiesityksessä ei ole takeita saamelaisten oikeudesta perinteisiin alueisiinsa. Saamelaiskäräjien rajoitettu mahdollisuus vaikuttaa lain valmisteluun oli vastoin YK:n alkuperäiskansojen julistuksen 19 artiklaa.

Sosialidemokraattien **Johanna Ojala-Niemelä** yhtyi Hassin näkemykseen, että YK:n nuhteet Suomelle on otettava tosissaan. Uskottavan arktisen ja ihmisoikeuspolitiikan tekeminen edellyttää hänen mukaansa, että poistetut saamelaispykälät palautetaan.

Ojala-Niemelä oli pettynyt, että Tiilikainen keskustan ministerinä tuo nyt metsähallituslakiuudistuksen eduskuntaan, vaikka viime kaudella Tiilikainen keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtajan oli sitä mieltä, että lakiuudistuksesta pitäisi luopua kokonaan.

Uusi metsähallituslaki on määrä saada voimaan ennen kuin uusi hankintalaki tulee voimaan huhtikuun alussa. Näin halutaan varmistaa, että perustettava valtion kokonaan omistama Metsätalous Oy saa yksinoikeuden metsätalousliiketoiminnan harjoittamiseen valtion mailla.

Uusi hankintalaki edellyttäisi metsätalousliiketoiminnan kilpailuttamista valtion mailla. Tätä riskiä ei Tiilikaisen mukaan haluta ottaa.

Metsähallituslaista mietinnön laatii kansanedustaja **Jari Lepän** (kesk.) johtama maa- ja metsätalousvaliokunta, jolle lausunnon antavat perustuslakivaliokunta ja ympäristövaliokunta.

JUHA KAIHLANEN

LARI LIEVONEN

Tietokirjan koostamiseen, kirjoittamiseen ja artikkeleiden toimittamiseen kului kolme vuotta, Kauko Salo sanoo. Työ palkittiin. ”Kirja on unelmien täyttymys.”

Puolukkapojan leima ei haittaa Kauko Saloa

JOENSUU (MT)
Moni suomalainen metsänkävijä osaa jo yhdistää joensuulaistutkija **Kauko Salon** nimen vuosittaisiin marjasatoennusteisiin ja -katsauksiin.

Marjoista ja sienistä on tullut Salolle oikeastaan tuote. Keväästä syksyyn valtakunnan mediahuomio on pyörinyt hänen ympärillään.

”Kieltämättä olen leimautunut marjatutkijaksi, mutta en osaa sitä millään lailla kielteisenä asiana nähdä. Puolukkapojaksihan minua on kutsuttu”, Salo hymyilee.

Muille tutkijoille hän on sanonut, että luokaa tekin tutkimusaiheistanne tuotteita.

On entistä tärkeämpää, että Luonnonvarakeskuksessa (Luke) tutkijat tekevät työtä, josta on yhteiskunnassa hyötyä ja joka kiinnostaa kansalaisia, Salo ennustaa.

Nyt Salo on jälleen jokaisen suomalaisen asialla uuden kirjansa kanssa.

Metsä – Monikäyttö ja ekosysteemipalvelut on yhteensä 97 tutkijan ja samalla alansa huippuasiantuntijan kirjoittama ajankohtainen, peräti 328 sivun kokonaiskatsaus suomalaiseen metsään.

Salolle kirja on vuosien unelman täyttymys.

”Tämä kirja piti tehdä, vaikka kyllä se oli ajallisesti pitkä prosessi. Kolme vuotta kului tietokirjan koostamiseen, kirjoittamiseen ja artikkeleiden toimittamiseen. Enää sen uudelleen aloittaminen ei olisi edes mahdollista, koska monet kirjoittajat ovat jääneet eläkkeelle.”

Sanahirviölle vaihtoehto

”Ekosysteemipalveluista kuulin ensimmäisen kerran kymmenen vuotta sitten. Termi on käännetty suoraan englannista, ja onhan se sanahirviö”, miettii Salo.

Hän ehdottaa paremmaksi sanaa luontohyödyt ja sen vastapariksi termiä luontohaitat. Jälkimmäisiä edustavat vaikkapa hirvikärpäset ja punkit.

Ennen ekosysteemipalvelu-termiä puhuttiin kansanomaisemmin ensin metsien moninaiskäytöstä ja myöhemmin monikäytöstä.

Ekosysteemipalvelut edustavat laajempaa kokonaisuutta: tuotantopalveluiden lisäksi niihin kuuluvat säätely-, kulttuuri- sekä ylläpito- ja tukipalvelut.

Luken organisaatio ennakoituna

Kirjan sisällysluettelo syntyi metsäekologin mielessä vuosien aikana ja yllättäen valmistuessaan se näyttää vastaavan Luonnonvarakeskuksen toiveita.

On tuotantopalveluita, metsän säätelyä, metsävarojen kehittymistä, suurpetojen vaikutuksia riistaeläinkantoihin, marjastuksen ja sienestyksen uhkakuvia, kulttuuria ja terveysvaikutuksia.

Salo kehuu vuosikymmenten aikana erityisesti Itä-Suomen yliopistossa ja Metsäntutkimuslaitoksessa sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksessa kertyneiden verkostojensa arvoa.

”Kaikki kirjoittajat edustavat alojensa valtakunnallista ja monet kansainvälistäkin huippua. Esimerkkinä yllättävistä osioista on metsänteologia, josta ei varmasti ole metsäkirjoissa ennen kirjoitettu.”

Poliitikoista Tuupovaaran mummoon

Salo toivoo kirjan kuluvan opiskelijoiden, virkamiesten, metsäalan yrittäjien ja poliittisten päättäjienkin käsissä.

”Halusin sellaisen kirjan, jonka Tuupovaaran mummokin ymmärtää. Siksi näin paljon vaivaa termien selventämisessä. Nyt kyseessä on metsänovellien sarja, jossa jokaisen artikkelin lopussa on selkeät opasteet lisätietojen lähteille.”

Salo myöntää, että kirjassa on hänen elämäntyönsä yhdessä paketissa. Vielä ei kuitenkaan ole eläkepäivien vuoro, vaan uudelleen kehittyvä marja- ja sienitietokanta vaatii edelleen tekijäänsä ja puolestapuhujaansa.

Salon työ Luken leivissä jatkuu.

LIISA YLI-KETOLA

Kirja luettavissa vapaasti verkossa: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-123-5

KUKA?

Kauko Salo

Vanhempi tutkija, metsäekologi, työskentelee Luonnonvarakeskuksen (Luke) Joensuun toimipisteessä.
Syntynyt Lapualla 1951.
Opiskellut biologiaa ja metsätieteitä Helsingin yliopistossa, filosofian lisensiaatti 1988. Keruutuotetarkastajan erikoisammattitutkinto numero 31.
Toiminut metsien monikäytön, sienisystematiikan ja metsien ei-puuaineisten kurssien opettajana Joensuun yliopistossa, myöhemmin Itä-Suomen yliopistossa.
Metlan tutkijana vuodesta 1978, Joensuussa vuodesta 1981 alkaen.
Ollut mukana Joensuun kunnallispolitiikassa muun muassa kokoomuksen kaupunginvaltuutettuna 2001–2004, ympäristö- ja koulutuslautakuntien puheenjohtajana ja seurakunnan luottamustehtävissä.
Mökkeilee Savonselän rannalla Savonrannassa, harrastaa luonnossa retkeilyä ja luotokuvausta.
Perheeseen kuuluvat opettajapuoliso Marja ja kolme aikuista poikaa.

Digitaalinen tietokanta kannustaa marjastukseen

Luonnonmarjat eivät enää edusta nappikauppaa. Tänä vuonna on eletty mustikoiden ja puolukoiden talteenotossa ennätysvuotta, jolloin metsämarjojen taloudellisen arvon lasketaan kipuavan 120 miljoonaan euroon.

”Ilman ulkomaisia poimijoita suomalaiselle marjateollisuudelle voitaisiin sanoa saman tien hyvästit. Suomalaiset poimivat nykyään marjansa enimmäkseen omaan laariin”, sanoo Luonnonvarakeskuksen (Luke) vanhempi tutkija **Kauko Salo**.

Tänä kesänä ja syksynä luonnonmarjoja kerättiin arviolta 64,5 miljoonaa kiloa, mikä on kuitenkin vain noin 13 prosenttia biologisesta sadosta.

Viidenneksen poimivat ulkomaiset työntekijät.

Kansalaistieto talteen

Kauko Salon vuonna 1997 aloittamasta marjojen ja sienien satotietokannasta kehitetään seuraavaksi digitaalista versiota, todellista kansallistietojärjestelmää, jos maa- ja metsätalousministeriö niin haluaa.

Ensi vuonna satotarkkailuun on tarkoitus kouluttaa 4H-yhdistysten nuoria.

”Digi-Masi-nimisellä tietokannalla tavoitellaan sitä, että marjojen talteenottoinnostus lisääntyisi muutaman prosenttiyksikön. Näin jopa 15 prosenttia marjoista olisi helposti saatavissa hyödyksi”, Salo visioi.

Petoeläinhavainnoista on jo oma Tassu-tietokantansa. Samaa mallia ajatellaan tulevina vuosina siirrettäväksi Salon johdolla marja- ja sienisatohavaintoihin.

LIISA YLI-KETOLA

Sellun ja paperin hinnat vuoden ajalta

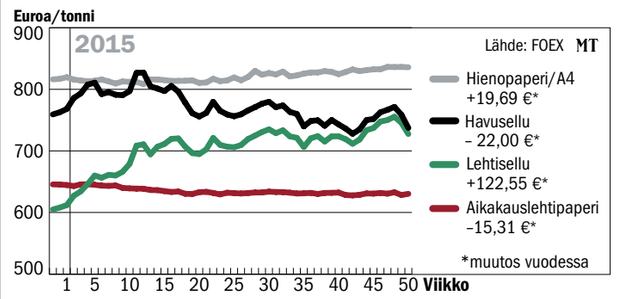

Euroopan kasvu käynnistymässä

Paperi- ja sellukauppaa seuraava Foex näkee entistä selvempiä merkkejä Euroopan kasvun käynnistymisestä. Myös maailmalla näyttää hyvältä, Yhdysvaltain talous on vakaalla pohjalla ja kasvun odotetaan jatkuvan myös Kiinassa.

Yhdysvalloissa näkymät ovat niin hyvät, että kysynnän kasvu ulottuu paperiin asti. Foexin mukaan myös Euroopassa saattaa olla näkyvissä paperin kysynnän ja tarjonnan tasoittuminen.

Tähän asti ongelmana on ollut ylituotanto. Kapasiteettia on kuitenkin suljettu ja toisaalta kysynnän vähenemisen pysähtyminen antaa vetoapua.

Paperia myydään nyt alkuvuotta paremmilla hinnoilla. Se selittyy dollarin vahvistumisella.

Uutiset ovat hyviä vientivetoiselle Suomelle. Vaikutukset tosin näkyvät täällä viipeellä.

Sellukaupassa lehtisellu on ajanut havusellun lähes kiinni. Lehtisellun kysyntä on edelleen parempaa kuin havusellun.

Foexin mukaan lehtisellun kysyntä kasvaa noin 3,5 prosentin vauhdilla. Havusellun kysynnän kasvu jää puolta pienemmäksi, se on 1–1,5 prosenttia.

Sellun dollarihinnoissa on näkyvissä pientä rapautumista. Havusellutonnin hinta on pudonnut vuodessa lähes 130 dollaria. Euroissa pudotus on jäänyt 30 euroon, mikä selittyy dollarin vahvistumisella.

Lehtisellun dollarihinta on kääntynyt laskuun vasta alkutalvesta. Etenkin eteläamerikkalaiset tuottajat ovat puolustaneet lehtisellun hintoja sitkeästi. Sen sijaan sellun hinnasta on lipsuttu Kiinassa ja sitten myös Euroopassa.

Pienestä heilunnasta huolimatta lehtisellua myydään edelleen 115 euroa kalliimmalla kuin vuoden alussa.

JARMO PALOKALLIO

Tornator teki isot metsäkaupat

United Bankersin metsärahasto on ostanut yhteensä 7 100 hehtaaria metsätalousmaata Tornatorilta.

Omistajaa vaihtavat tilat sijaitsevat Ranualla, Pudasjärvellä ja Kainuussa. Kauppaan liittyy metsäpalvelusopimus, joten Tornator vastaa jatkossakin kaupan kohteena olevien metsätilojen hoidosta.

”Kaupan jälkeen rahastolla on metsätiloja yhteensä yli 20 000 hehtaaria. Hankitut tilat täydentävät sijaintinsa sekä puustonsa puolesta erittäin hyvin rahastomme nykyisiä omistuksia”, kertoo UB Nordic Forest Management Oy:n toimitusjohtaja **Mikael Beck**.

Metsäsijoittaminen on yksi United Bankersin tärkeimmistä erikoistumisalueista varainhoidossa. Se on myös yksi yhtiön strategisista painopistealueista.

”Nykyinen matalien korkojen ja hitaan talouskasvun ympäristö kasvattaa jatkuvasti sijoittajien kiinnostusta vaihtoehtoisiin, vakaan kassavirran ratkaisuihin. Tästä johtuen metsäsijoittamisen ratkaisuja tullaan tarjoamaan jatkossa yhä laajemmalle asiakaskunnalle”, tiivistää United Bankersin toimitusjohtaja **Patrick Anderson**.

Tornatorin mukaan yhtiön Pohjois-Suomen metsätilojen myynti alkaa olla loppusuoralla. Vastaavan kokoluokan kohteita ei ole näillä näkymin enää tulossa myyntiin.

HANNA LENSU